

International Educational Corporation
National University “Odesa Law Academy”

INNOVATION AND INTERNATIONALISATION IN HIGHER EDUCATION

**PROCEEDINGS
of the British–Ukrainian Conference**

*London,
16 October 2025*

ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

**МАТЕРІАЛИ
британсько-української конференції**

*м. Лондон,
16 жовтня 2025 року*

Odesa
“Yurydychna Literatura”
2025

UDC 378(410:477)(063)

I-64

Edited by **S. V. Kivalov**, Doctor of Law, Professor, Academician

Executive Editor: **D. A. Minchenko**

Innovation and Internationalisation in Higher Education : proceedings of the British-Ukrainian Conference (London, 16 October 2025) = Інновації та інтернаціоналізація у вищій освіті : матеріали британсько-української конференції (Лондон, 16 жовтня 2025 року) / edited by S. V. Kivalov ; executive editor D. A. Minchenko ; International Education Corporation ; National University “Odesa Law Academy”. — Odesa : Yurydychna Literatura, 2025. — 520 p.

ISBN 978–966–419–457–7

The proceedings of the British-Ukrainian Conference “*Innovation and Internationalisation in Higher Education*” are devoted to the development of joint educational and research initiatives, strengthening academic mobility, and promoting the exchange of experience between the academic communities of both countries. They also highlight the creation of new formats of cooperation in the fields of research, technology, and innovation. The implementation of British educational practices and international standards serves as a key factor in reforming the higher education system of Ukraine, contributing to its modernisation and successful integration into the European and global educational and research space.

UDC 378(410:477)(063)

Матеріали британсько-української конференції «*Інновації та інтернаціоналізація у вищій освіті*» присвячені розвитку спільних освітніх і наукових ініціатив, посиленню академічної мобільності, обміну досвідом між науково-педагогічними спільнотами двох країн, а також створенню нових форматів взаємодії у сфері досліджень, технологій та інновацій. Застосування британських освітніх практик і міжнародних стандартів є важливим чинником реформування системи вищої освіти України, сприяючи її модернізації та успішній інтеграції в європейський та міжнародний освітній і науковий простір.

The materials are published in the authors' editions.

The authors bear full responsibility for the quality, accuracy, and originality of their contributions.

© International Educational Corporation, 2025

© National University “Odesa Law Academy”, 2025

ISBN 978–966–419–457–7

14. Zhao Y. (2024) Positive higher education: Empowering students through learning and wellbeing, *Frontiers*. Available at: <https://www.frontiersin.org/research-topics/62547/positive-higher-education-empowering-students-through-learning-and-wellbeing> (Accessed: September 2025).

Яковлев Д. В.

доктор політичних наук, професор, декан факультету психології, політології та соціології, професор кафедри політичних теорій
Національного університету «Одеська юридична академія»

Гранін Д. В.

адвокат, партнер АО «Юрлайн», аспірант кафедри політичних теорій
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ: ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНІСТЬ

Процес інституціоналізації політичної науки в Україні є важливою складовою інтернаціоналізації вищої освіти. Руйнування «залізної завіси» після розпаду СРСР спричинило «експансію» теорій демократичного світу на простір політичної науки в Україні, активізацію співпраці з зарубіжними колегами, зокрема — участь представників Асоціації політичних наук України у Всесвітніх конгресах International Political Science Association.

Західна та Північна Європа стали не лише місцем народження політичної науки, а й одним із центрів її розвитку поряд із політичною наукою у США: «Political science, as we currently understand the label, was born, in Western Europe, in the early Fifties. One may say that it was “reborn”; but that would be inaccurate, for in the nineteenth century and until World War Two the label indicated a captive discipline largely dominated by juridical or historical approaches...» [1].

Після Другої світової війни політична наука постала як наука про політичні інститути та наука про політичну поведінку [2]. Фундатори політичної науки виходили із принципу раціональності індивідуальної та колективної дії, який у сучасній політичній науці, під впливом психології та когнітивної економіки, знайшов вираження у двох теоріях: «procedural, bounded rationality from contemporary cognitive psychology, and global, substantive rationality from economics». Також посилюється скептичне ставлення до принципу раціональності: «...the principle of rationality, unless accompanied by extensive empirical research to identify the correct auxiliary assumptions, has little power to make valid predictions about political phenomena» [3].

Час від часу відбувається «перезавантаження» політичної науки, а критики зазнає не лише принцип раціональності. Політичні науковці шукають та розвінчують усе нові й нові міфи, як-от: «...that it studies politics; that it is scientific; that one can study politics cut off from the other social sciences and history; that the state is neutral; and that the bulk of the work in the discipline furthers the cause of democracy. Within political science, there have been three main approaches to criticizing these myths: a moderate one that treats the elements in these myths as more or less disconnected; a radical one that sees a systemic connection between these elements but doesn't bring out what it is and how it works; and a Marxist one that names this system, "capitalism," and privileges the role of the capitalist state in explaining both politics and political science» [4].

У процесі інтернаціоналізації політична наука в Україні трансформується під впливом глобальних трендів, проходячи етапи не лише «перезавантаження», але й «перевантаження». Йдеться про міжнародні відносини та публічне адміністрування, щодо яких на різних етапах інституціоналізації політичної науки актуалізувалось питання «разом чи окремо?» І якщо на першому етапі становлення політичної науки відповідь була — «разом», то надалі, на жаль, усе більш очевидною стає окремішність шляху політичної науки, міжнародних відносин та публічного адміністрування. Відповідно й окремішність освітніх траєкторій студентів. Хоча взаємозв'язок демократичних виборів, ефективного адміністрування та раціональної зовнішньої політики став, здається, аксіомою для правлячого класу в Україні. Проте зв'язок між «politics» та «policy» так і не став аксіомою для політичної науки.

До важливих чинників, які визначали напрямки інституціоналізації політичної науки в Україні, слід віднести дискурс «посткомунізму». На етапі подолання авторитарної спадщини СРСР політична наука визначала власну ідентифікацію у протистоянні із так званим «науковим комунізмом» та «історичним матеріалізмом».

У подальшому дискусії щодо проблем державотворення, пошуку національної ідеї та дезінтеграції із пострадянським простором потребували як інтерпретації теорій політичної науки й релевантних методів (кількісних та якісних), так і звернення до історії, переосмислення творів представників «українського канону» у новому політичному та науковому контексті.

На сучасному етапі розвитку політичної науки вкрай важливим уявляється конструювання взаємодії з державними інститутами. Міф про «нейтральність держави», який вже згадувався, безпосередньо відноситься не лише до політики, а й до політичної науки. Без ефектної взаємодії із інститутами публічної влади, підтримки уряду політична наука не може стати інноваційною, відповідати сучасним

вимогам. Держава має стати драйвером розвитку науки. Одному зі співавторів вже доводилось зазначати, що «...наразі маємо гібридну систему взаємодії держави з політичною наукою та освітою, яка є наслідком незавершеності переходу від радянської до демократичної політичної системи. Така система лише підвищує суспільні витрати (не тільки фінансові!), обмежуючи доступ громадян до політичного знання, та підвищує ризики повернення до авторитарної моделі... Основним драйвером цієї взаємодії має стати держава, а інститути громадянського суспільства та наукова спільнота виступити провайдерами розвитку політичної науки та освіти у процесі формування політичних компетентностей громадянина. Суспільна потреба у цьому досить чітко артикулюється. Вона виражається у значній зацікавленості громадян політикою, їх прагненням жити у демократичному суспільстві» [5].

Роль політичної науки стає визначальною для демократичної громадянської освіти в умовах подвійної кризи: політичної кризи та кризи політичної науки. Перша з них обумовлена небезпекою посилення авторитаризму в умовах цифрової революції, а друга — пошуком відповідної викликам часу «оптики» політичної науки. Сучасність — це час розвитку мережевих комунікацій, які здатні посилити пропагандистський ефект інформаційних повідомлень завдяки спін-докторінгу, анонімності джерел інформації («шкарпеткові ляльки»). Політична пропаганда у соціальних мережах не лише спричиняє фейкові новини чи хвилі дезінформації, а й утворює політичний час посправди. Слід відзначити, що «соціальні мережі та нові медіа стали інструментом пропаганди. У цифрову еру вони є простором інформаційних війн, дезінформації та конструювання реальності. У соціальних мережах пропагандисти знайшли активну аудиторію, яка коментує та поширює інформацію, можливість анонімного конструювання реальності — за допомогою «шкарпеткових ляльок» (штучно створених акаунтів) та нових агентів пропагандистських кампаній — інфлюєнсерів. Перспективи пропаганди у соціальних мережах пов'язуються зі штучним інтелектом, який стає «невидимою рукою» організації та впровадження ефективних пропагандистських кампаній» [6].

Одним із головних завдань поствоєнного етапу інституціоналізації політичної науки, безумовно, буде визначення інтернаціоналізації в якості пріоритету. Водночас слід наголосити на необхідності підвищення ефективності інституційної взаємодії між державою, громадянським суспільством й політичною наукою та освітою в Україні. Наявність широкого поля професійної комунікації та модернізація окремих освітніх компонентів не вирішують проблеми взаємодії політичної науки із державою щодо утворення цілісної системи політичної освіти. Вона має виходити із парадигми «освіти протягом жит-

тя», сприяти підвищенню рівня політико-правової компетентності громадян та підготовці високоякісних фахівців. Політична освіта має стати складовою середньої та вищої освіти (зокрема знову увійти до планів підготовки фахівців усіх спеціальностей), системи громадянської освіти. Політична наука є джерелом знань для активних та компетентних громадян: «Political knowledge is a central concept in the study of public opinion and political behavior» [7], — які здатні на основі знань раціонально оцінювати політичні події.

У контексті інтернаціоналізації це означає наступне: «First, political science as a discipline has a mandate to help human beings govern themselves. Second, within this mandate we should be focusing, more than we do now, on creating legitimate coercion. In a world of increasing interdependence we now face an almost infinite number of collective action problems created when something we need or want involves a “free-access good.” We need coercion to solve these collective action problems. The best coercion is normatively legitimate coercion. Democratic theory, however, has focused more on preventing tyranny than on how to legitimate coercion» [8].

Подальший розвиток політичної науки потребує активної ролі держави. Саме держава має сприяти повноцінному поверненню політичної освіти у систему підготовки фахівців в університетах та формуванню системи громадянської освіти.

Відтак, інституціоналізація політичної науки в Україні пройшла етапи «посткомунізму», ре-інтерпретації спадщини класиків української політичної думки та креативної деструкції західних теорій. На сучасному етапі переосмислення потребує роль політичної науки у взаємодії із теоріями публічного адміністрування та міжнародних відносин. Головним драйвером інституціоналізації політичної науки має стати держава, що сприяє розвитку політичної освіти у школах, університетах та як частини громадянської освіти.

Список використаних джерел

1. Sartori G. Where Is Political Science Going? *Political Science and Politics*. 2004. Issue 37. P. 785–787. URL: <https://doi.org/10.1017/S1049096504045147>
2. Herbert F. Weisberg. *Political Science: The Science of Politics*. New York: Athlone Press, Inc., 1986. 320 c. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=8Xgxs9ScUrUC&oi=fnd&pg=PR3&dq=THE+MAIN+QUESTION+OF+POLITICAL+SCIENCE&ots=lyuO_BAkPK&sig=XMxMIh7c_QJZxGBZ-qdSkDyzG34&redir_esc=y#v=onepage&q=THE%20MAIN%20QUESTION%20OF%20POLITICAL%20SCIENCE&f=false
3. Simon H. A. Human Nature in Politics: The Dialogue of Psychology with Political Science. *American Political Science Review*. 1985. Volume 79, Issue 2. P. 293–304. URL: <https://doi.org/10.2307/1956650>

4. Ollman B. What Is Political Science? What Should It Be? *International Critical Thought*. 2015. Issue 5(3). P. 362–370. URL: <https://doi.org/10.1080/21598282.2015.1065379>
5. Яковлев Д. В. Держава, що сприяє розвитку політичної освіти: рудимент авторитаризму чи вимога демократії. *Політологічний вісник*. 2021. Вип. 87. С. 114–126. URL: <https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/121/106>
6. Яковлев Д. В. Цифрова дезінформація: технології пропаганди в соціальних мережах. *Трансформація українського суспільства в цифрову еру*: матеріали IV Всеукр. наук.-практич. конф. (м. Одеса, 21 берез. 2025 р.). Одеса, 2025. С. 36–40. URL: <https://hdl.handle.net/11300/29705>
7. Barabas J., Jerit J., Pollock W., Rainey C. The Question(s) of Political Knowledge. *American Political Science Review*. 2014. Volume 108, Issue 4. P. 840–855. URL: <https://doi.org/10.1017/S0003055414000392>
8. Mansbridge J. What Is Political Science For? *Perspectives on Politics*. 2014. Volume 12, Issue 1. P. 8–17. URL: <https://doi.org/10.1017/S153759271300368X>

Ярова Л. В.

доктор політичних наук, професор, завідувачка кафедри соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІННОВАЦІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ ВЗАЄМОДІЇ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ОНЛАЙН-ЛОБІЗМ

Епоха цифровізації характеризується інноваціями в освіті та науці, політиці й економіці, публічному управлінні та політичному представництві. Під впливом цифровізації суспільних відносин трансформацій зазнає і лобістська діяльність.

У контексті цифровізації формат соціальної взаємодії визначається розвитком соціальних мереж і технологій «цифрового суспільства». У процесі переходу від традиційних засобів масової інформації, таких як телебачення, радіо, преса (друковані медіа), до створення наративів у соціальних мережах трансформується соціальна структура суспільства. На перший план виходить взаємодія між групами інтересів у соціальних мережах.

В Україні зроблено певні кроки для регулювання лобістської діяльності. З 1 вересня 2015 року набрав чинності Закон України «Про лобіювання» [2]. Відповідно до вимог цього Закону створено «Реєстр прозорості» [4]. У ньому вже зареєстровано 88 суб'єктів лобіювання. Варто погодитися з тим, що: «Початок функціонування Реєстру означає, що особи, які лобіюють, — впливають або намагаються впливати зокрема на органи державної влади щодо прийняття нормативно-правових актів у власних або комерційних інтересах бенефіціарів,

Харитоновна О. І., Галупова Л. І. Академічна доброчесність як чинник формування іміджу закладу вищої освіти	338
Цехан Д. М. Трансформація підготовки правоохоронців у контексті становлення проактивних моделей правоохоронної діяльності	341
Чанишева А. Р. Щодо розвитку співпраці між Україною та Великою Британією у сфері вищої освіти та наукових досліджень	344
Чанишева Г. І. Щодо здобуття дуальної освіти та укладення студентського трудоного договору	348
Шишацька Ю. О. Інтернаціоналізація добробуту у вищій освіті: впровадження британських моделей підтримки в Україні	351
Яковлев Д. В., Гранін Д. В. Інституціоналізація політичної науки в Україні: інтернаціоналізація та інноваційність	356
Ярова Л. В. Інновації у соціальній взаємодії в цифрову епоху: онлайн-лобізм	360
Бааджи Н. П., Кирилюк А. В. Академічна доброчесність в умовах розвитку штучного інтелекту	363
Бакутін А. О. Міжнародний підхід до авторського права на хореографічні твори та його інтеграція у навчальні програми українських юридичних університетів	367
Бєлогутова О. О. Міжнародна студентська мобільність як стратегія інтернаціоналізації та виклик для системи вищої освіти України	372
Бойко В. Д. Організація навчального кіберполігону на незалежних системах віртуалізації	376